

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационния труд на докторанта на свободна подготовка *Д-р Мартин Недялков* на тема „*Ролята на PR-10 протеини за развитието на алергия към полена от дърветата от сем. Betulaceae и появата на кръстосана реактивност към определени хранителни алергени*” „за получаване на научната степен „доктор”

От Академик Д-р Богдан Петрунов

НЦЗПБ

Темата на дисертационния труд е свързана с провеждането на едно оригинално проучване по отношение наличието на кръстосана сензибилизация към полена от дърветата от семейство Брезови и някои растителни храни. Това е много широко изучаван проблем в съвременната алергология и имунология, тъй като освен безспорното му теоретично значение – доказване на материалната основа на тази кръстосана алергизация, той има и много важно практическа стойност – подобряване специфичната диагностика и лечение / имунотерапия / на алергично болните хора. Най-общо казано, получените от дисертационния труд резултати са свързани с интензивно развиващото се направление в алергологията т.н. „молекулярна алергология” стояща в основата на възможностите за провеждане на строго индивидуализирана терапия. В този случай се провежда имунотерапията не с целия алерген, а само с този или тези алергенни епитопи от молекулата му, към които е сензибилизирал даден пациент. В конкретния случай, авторът е съсредоточил своите усилия в изясняване място и ролята на т.н. PR-10 протеини от полена на семейство брезови в кръстосаната алергизация между поленовия алерген и някои растителни храни водеща до развитие на Орален алергичен синдром / ОАС /.

Дисертационният труд е структуриран съгласно добре известните правила, включващ обзор, цел, задачи, методика, резултати, обсъждане, изводи и приноси, списък на използваните литературни източници. Авторът е подготвил много задълбочен и обширен обзор, с който показва своята информираност и компетентност по изучавания проблем, включващ публикации, голяма част от които от последните 5-10 години, като е отделил и полагаемото се място на българските автори работили в това направление. Целта на дисертационния труд е формулирана точно и ясно, както и задачите, които трябва да се изпълнят за нейното постигане. Проучванията са

планирани много добре, като личи компетентната роля на неговия научен ръководител Доц. Николов.

Обект на проучване са били 392 пациенти с поленова алергия, които последователно са били подбирани и групирани. От тях са определени 145 с данни за алергия към полена на брезата и прояви на ОАС въз основа на проведените ин виво и ин витро изследвания с най-съвременните и клинично утвърдени методи за установяване на сензибилизация към различни поленови алергени- КАП, имуноензимен метод, /Евролайн /, хемилуминисцентен метод / Имунокап /, с използване на широка гама от рекомбинантни алергени/епитопи от молекулите на брезовия поленов алерген и някои хранителни алергени. Това е позволило на автора, да получи достатъчно убедителни резултати и разкрие характера на сензибилизацията към различните поленови алергени от групата на дървесните видове от сем. Бетулацеае, и специално-значението на PR-10 протеините от техния полен за развитие на кръстосана сензибилизация със някои растителни храни.

Основните приноси на дисертационния труд на Д-р Недялков биха могли да се обобщят по следния начин.

- Най-общо може да се каже, че това е пионерно проучване за нашата страна в областта на молекулярната алергология, което разкрива някои от интимните механизми на кръстосаната сензибилизация между полена на брезовите дървесни видове и някои хранителни алергени.
- За първи път у нас са проучвани т.н. PR- 10 протеини от полена на брезовите видове, които по същество са главният му алерген – Bet v 1 и определят в най-голяма степен сензибилизацията в човешката популация.
- За разлика от преобладаващото мнение / в резултат на проучвания върху полена от скандинавските и някои западно-европейски страни / за водещата роля в сензибилизацията към брезовия полен на профилина, т.н „пан алерген „, у нас се оказва, че само 6% от алергичните към полена на бреза са сензибилизирани към него. Това показва голямото значение на съответните географски и климатични фактори определящи алергизиращите свойства поленовите алергени.
- Получените резултати показват за първи път, че PR -10 протеините от полена на брезата са в състояние да предизвикват кръстосана сензибилизация с някои растителни храни – ябълки, лешник фъстък, соя, праскови с проява на ОАС.

- Проведените проучвания допринасят за подобряването – по-високата специфичност/индивидуализиране на диагностиката и особено лечението/имуноterapia на болните с брезава поленова алергия. За целта авторът е предложил подходящ за практиката алгоритъм на действие.
- Получените резултати са от значение и за производството на поленовите алергени от бреза, като се разкрива възможността да бъде оценявана тяхната специфична активност по съдържанието на PR-10 протеините.

Всички процедурни изисквания по реализиране на дисертационния труд са спазени съгласно Закона за развитие на научния състав и Правилника на НЦЗПБ в това отношение. Авторефератът е подготвен много добре и отразява в достатъчна степен извършената работа по дисертационния труд. Във връзка с получените резултати от него Д-р Недялков е публикувал 5 статии – от които 2 в чуждестранни списания / едното с импакт фактор /, с което е направил резултатите от своя труд достойни на медицинската общественост.

В заключение мога да заявя, че дисертационният труд на Д-р Мартин Недялков е посветен на много актуален проблем с голямо значение за алергологията, планиран е и е изпълнен много коректно със съвременна методология, получените резултати – теоретични и практически и тяхното обсъждане допринасят за изясняване ролята на тази специфична категория растителни белтъци, т.н. PR-10, оригинални са за нашата страна, което ми позволява с увереност да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят научната степен „Доктор” на Д-р Мартин Недялков, което аз подкрепям с моето „ДА”.

6 март 2017 г.

Академик Д-р Богдан Петрунов